

Praha dne 10. prosince 2018
Č. j.: MZP/2018/710/8476
Vyřizuje: Ing. Hejhal
Tel.: 267 122 730
E-mail: Jan.Hejhal@mzp.cz

Ministerstvo zemědělství
Ing. Alena Binhacová
ředitelka odboru vodohospodářské politiky
a protipovodňových opatření
Těšnov 65/17
110 00 Praha 1

Věc: Stanovisko MŽP k potřebě posouzení obsahu mimořádné aktualizace PÚR ČR z hlediska vlivů na životní prostředí

Ministerstvo zemědělství, odbor vodohospodářské politiky a protipovodňových opatření (dále jen „MZe“), jako spolupředkladatel mimořádné aktualizace Politiky územního rozvoje ČR, ve znění Aktualizace č. 1 (dále jen „MAPÚR“) požádalo dne 5. 12. 2018 dle ustanovení § 35 odst. 5 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“) Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“) o vydání stanoviska dle § 33 odst. 1 stavebního zákona, zda má být obsah MAPÚR posouzen z hlediska jeho vlivů na životní prostředí.

Obsahem MAPÚR je návrh na stanovení úkolu pro Zlínský kraj v rámci kapitoly 7.4 „Úkoly pro územní plánování“ Politiky územního rozvoje ČR, ve znění Aktualizace č. 1 (dále jen „PÚR ČR“). Jedná se o doplnění nového článku ve znění „Vymezení plochy pro vodní dílo Vlachovice včetně dalších nezbytných ploch a koridorů pro stavby a doprovodná technická a přírodě blízká opatření k omezení nedostatku vody, ke snížení povodňových rizik a optimalizaci vodního režimu území v povodí řeky Vlárky včetně ploch a koridorů pro umístění související veřejné infrastruktury.“

Usnesením vlády č. 243 ze dne 18. dubna 2018 bylo uloženo ministru zemědělství v bodu III/3e zajistit soulad územně plánovacích dokumentací pro vodní dílo (dále jen „VD“) Vlachovice do 31. 12. 2021. Tento termín by v rámci řádné aktualizace PÚR ČR z důvodů časové náročnosti administrativních postupů nebylo možné dodržet, neboť případná řádná aktualizace PÚR ČR bude z hlediska procesního časově náročnější než je tomu v případě procesů u mimořádné aktualizace, u které není vyžadováno předložení Zprávy o uplatňování PÚR ČR, a vláda v tomto případě může navíc rozhodnout o zkrácení lhůt pro projednávání této mimořádné aktualizace.

MZe předložilo MŽP pro vydání požadovaného stanoviska následující podklady:

- stanoviska orgánů ochrany přírody (Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky – Regionálního pracoviště Správy Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty a Krajského úřadu Zlínského kraje, odboru životního prostředí a zemědělství) z hlediska možného významného vlivu dle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) se závěrem, že návrh

obsahu MAPÚR nemůže mít samostatně nebo ve spojení s jinými záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významných lokalit (dále jen „EVL“) a ptačích oblastí (dále jen „PO“),

- materiál s názvem „Návrh na aktualizaci Politiky územního rozvoje České republiky z důvodu naléhavého veřejného zájmu za účelem přípravy výstavby vodního díla Vlachovice“ předkládaný do mezirezortního připomínkového řízení, který obsahuje:
 - návrh usnesení vlády ČR,
 - předkládací zprávu materiálu,
 - vlastní materiál,
 - vypořádání připomínek k materiálu.

K výše uvedenému Vám sdělujeme následující:

MŽP dle § 33 odst. 1 stavebního zákona a postupem podle ustanovení § 10i odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) vydává na základě Vaší žádosti pod č. j. 71144/2018-MZE-15121 ze dne 5. prosince 2018 následující stanovisko:

Na základě obdržených podkladů s přihlédnutím ke kritériím přílohy č. 8 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí, a dále zejména k obsahu předkládané MAPÚR, **není nutné návrh MAPÚR posuzovat z hlediska jeho vlivů na životní prostředí, jelikož nemůže mít významný vliv na životní prostředí.**

Odůvodnění:

Porovnání s relevantními kritérii pro zjišťovací řízení podle přílohy č. 8 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí:

1. Obsah koncepce, zejména s ohledem na:

a. účelnost stanovených variant řešení k dosažení sledovaných cílů koncepce – Předmětem návrhu MAPÚR je vložení nového článku do kapitoly 7.4. „Úkoly pro územní plánování“ aktuálně platné PÚR ČR. Tímto článkem bude uloženo Zlínskému kraji, aby v rámci své krajské územně plánovací dokumentace vytvořil územní podmínky pro přípravu a realizaci VD Vlachovice. Z hlediska cíle návrhu MAPÚR, její podrobnosti a jejich potenciálních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví je jednovariantní řešení dostačující.

b. míru, v jaké koncepci stanoví rámec pro záměry a jiné činnosti, a to buď vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti a provozním podmínkám nebo z hlediska požadavků na přírodní zdroje – Změna koncepce spočívající v samotném doplnění nového článku s předmětným úkolem pro Zlínský kraj nestanoví rámec pro budoucí povolení záměrů dle

přílohy č. 1 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí a nemůže mít z povahy věci žádné dopady na životní prostředí.

Při posuzování vlivů na životní prostředí je totiž třeba vycházet také z faktu, že každá etapa rozhodovacího procesu řeší různé otázky a současně jednotlivé etapy na sebe vzájemně navazují. Pro koncepci tvořící de facto několikastupňovou hierarchii (v tomto konkr. případě se jedná o PÚR ČR a na ně navazující zásady územního rozvoje) tzn., že bylo-li by podle ostatních zákonných požadavků nutné přikročit k jejich posuzování, je nutné pro provedení procesu SEA nutné vybrat tu úroveň, na které bude posuzování z hlediska možnosti identifikovat potenciální vlivy na životní prostředí nejefektivnější. Vlivy VD Vlachovice na životní prostředí bude nutné posoudit tedy až na úrovni Zásad územního rozvoje Zlínského kraje (dále jen „ZÚR ZK“), kdy v rámci pořízení aktualizace této krajské územně plánovací dokumentace dojde k převedení vodního díla (v současné době zde vymezeného jako územní rezerva) do návrhové plochy.

c. míru, v jaké ovlivňuje jiné koncepce – MAPÚR má zabezpečit plynulou přípravu výstavby VD Vlachovice, tj. vlastní vodní nádrže Vlachovice i všech souvisejících opatření a staveb, podle úkolů stanovených v usnesení vlády č. 243 ze dne 18. dubna 2018 a vyplývajících z usnesení vlády č. 727 ze dne 24. srpna 2016.

V současné době je lokalita VD Vlachovice vymezena v ZÚR ZK jako územní rezerva, a to na základě úkolu z PÚR ČR v článku (167) „Kraje vymezí v ZÚR jako územní rezervy (pokud PÚR nestanoví jinak) plochy pro vodní nádrže uvedené v Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základních zásad využití těchto území a stanoví základní zásady využití těchto území“. Pro budoucí realizaci VD Vlachovice a doprovodných opatření je však nezbytné, aby lokalita byla vymezena v územně plánovacích dokumentech jako návrhová plocha, resp. veřejně prospěšná stavba. To však nelze provést bez aktualizace PÚR ČR jako právně nadřazeného nástroje územního plánování závazného pro zásady územního rozvoje, které s ním musí být v souladu.

Proto MZe ve spolupráci s MŽP a Ministerstvem pro místní rozvoj navrhuje MAPÚR, která by po schválení vládou ČR umožnila v ZÚR ZK převést VD Vlachovice z územní rezervy do návrhové plochy a umožnila tak vymezení VD Vlachovice jako veřejně prospěšnou stavbu. MAPÚR je tak podmínkou pro mimořádnou aktualizaci ZÚR ZK.

d. význam koncepce pro začlenění požadavků na ochranu životního prostředí a veřejné zdraví, zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje, e. vliv koncepce na udržitelný rozvoj dotčeného území (včetně sociálněekonomických aspektů), f. problémy životního prostředí a veřejného zdraví, které jsou závažné pro koncepci –

VD Vlachovice je jednou z připravovaných vodních nádrží, které mají sloužit jako prevence před suchem a nedostatkem vody a jako stěžejní zdroj především pitné vody pro oblast Zlínska. V zájmové oblasti je v některých obcích nedostatek vody již akutním problémem, proto

požadavek na vybudování VD Vlachovice je prioritou Zlínského kraje a má vysokou podporu i ze strany místních samospráv. S ohledem na aktuální a zejména výhledový stav kapacity zdrojů pitné vody je výstavba VD Vlachovice nezbytná, neboť představuje jediné dostatečně efektivní opatření k dlouhodobému zajištění dodávek pitné vody pro obyvatelstvo. S ohledem na prohlubující se nepříznivý trend mezi vodními zdroji a požadavky na vodu a také rovněž na dlouhodobost a složitost přípravy i výstavby vodní nádrže je tento veřejný zájem naléhavý.

Vzhledem k rostoucím požadavkům a prognóze poklesu vydatnosti vodních zdrojů není v zájmovém území žádná významná alternativa k výstavbě nového vodního zdroje s kapacitou odpovídající VD Vlachovice. Nemožnost zajištění potřebné kapacity ze stávajících vodárenských nádrží potvrdily posudky zabezpečení odběrů pitné vody zpracované Povodím Moravy, s.p., a Vysokým učeníem technickým v Brně. Při zohlednění scénářů změny klimatu je deficit zcela zřejmý.

PÚR ČR stanovuje rámcové úkoly pro navazující územně plánovací činnost a pro stanovování podmínek pro předpokládané rozvojové záměry s cílem zvyšovat jejich přínosy a minimalizovat jejich negativní dopady. Je proto koncepcí s potenciálem pro začlenění požadavků na ochranu životního prostředí a veřejného zdraví.

g. význam koncepce pro implementaci požadavků vyplývajících z právních předpisů Evropského společenství týkajících se životního prostředí a veřejného zdraví – PÚR ČR s ohledem na jedinečnost charakteru území a struktury osídlení ČR zohledňuje požadavky na udržitelný rozvoj území a územní soudržnost, které pro ČR vyplývají z členství v EU, z mezinárodních smluv, z členství v mezinárodních organizacích (OSN, OECD, Rada Evropy) a dalších mezinárodních dohod, smluv a úmluv vztahujících se k územnímu rozvoji, ve kterých je ČR jednou ze smluvních stran. PÚR ČR bere v potaz i záměry obsažené v dokumentech územního rozvoje sousedních států.

Předkládaná aktualizace nicméně neobsahuje takové změny, které by představovaly významné dopady do oblastí uplatňování práva životního prostředí EU.

2. Charakteristika vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a charakteristika dotčeného území – Vzhledem k předmětu této aktualizace a jejích potenciálních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví se jedná o nerelevantní kritéria.

Stanovení nového úkolu pro Zlínský kraj v rámci kapitoly 7.4 „Úkoly pro územní plánování“ PÚR ČR negeneruje samo o sobě žádné vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví. Jedná se o doplnění nového článku ve znění „Vymezení plochy pro vodní dílo Vlachovice včetně dalších nezbytných ploch a koridorů pro stavby a doprovodná technická a přírodě blízká opatření k omezení nedostatku vody, ke snížení povodňových rizik a optimalizaci vodního režimu území v povodí řeky Vlárky včetně ploch a koridorů pro umístění související veřejné infrastruktury“, které je obsahem návrhu této MAPÚR.

Je však třeba upozornit na skutečnost, že VD Vlachovice má být umístěno v území s mimořádně zachovaným přírodním charakterem vodních toků i jejich okolí a na ně navázanou biotou. Vodní toky, na kterých má být VD vybudováno tvoří horní část povodí Vlára, na jejímž toku je pod soutokem s Brumovkou vyhlášena EVL CZ0723434 – Vlára. Předmětem ochrany této EVL je jediná populace sekavčíka horského na území ČR. Lokalita pokračuje i za hranicí ČR na území Slovenské republiky. Existence sekavčíka horského je přímo závislá na přirozeném vodním režimu toku, dostatečném chodu splavenin, kvalitě a kvantitě vody. Území horních toků povodí Vlára v okolí obce Vlachovice je mimořádně cenné z hlediska jeho zachovalosti a výskytu mnoha chráněných druhů vázaných přímo na vodu, břehový porost či na vlhké louky v okolí toků. V daném území neprobíhaly zatím žádné cílené inventarizační průzkumy, nicméně z dostupných informací je na horních tocích Vlára, Smolinky, Sviborky a Tichovského potoka potvrzen výskyt množství zvláště chráněných druhů (např. kriticky ohrožený rak říční, sekavčík horský, jasoň dymnivkový, silně ohrožená ouklejka pruhovaná, modrásek bahenní či modrásek očkovaný) a lze předpokládat i výskyt dalších chráněných druhů, na které by se měly inventarizační průzkumy zaměřit. Dále upozorňujeme na výskyt zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.

Řádné posouzení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví včetně případného posouzení vlivu koncepce na předmět ochrany a celistvost EVL nebo PO ve smyslu ustanovení § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny bude nutné provést až na úrovni ZÚR ZK (v rámci kterých budou vytvořeny územní podmínky pro přípravu a realizaci vodního díla, konkr. plocha VD Vlachovice zde bude vymezena jako plocha návrhová), neboť tyto jakožto nejvyšší stupeň územně plánovací dokumentace musí obsahově z PÚR ČR vycházet.

3. Předpokládaný přínos posouzení koncepce ve vztahu k posouzení jiných koncepcí zpracovávaných na odlišných úrovních v téže oblasti – Na základě výše uvedeného se nepředpokládá přínos posouzení této MAPÚR. Potenciální vlivy VD Vlachovice (včetně dalších nezbytných ploch a koridorů pro stavby a doprovodná technická a přírodě blízká opatření k omezení nedostatku vody, ke snížení povodňových rizik a optimalizaci vodního režimu území v povodí řeky Vlára včetně ploch a koridorů pro umístění související veřejné infrastruktury) na životní prostředí a veřejné zdraví musí být komplexně posouzeny na úrovni krajské územně plánovací dokumentace, kde bude tento koridor vymezen v návaznosti na úpravu PÚR ČR jako koridor návrhový.

Lze uzavřít, že na základě porovnání koncepce s výše uvedenými kritérii přílohy č. 8 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí, předložených podkladů s důrazem na předmět mimořádné změny, dospělo MŽP k závěru, že posouzení vlivů návrhu obsahu MAPÚR na životní prostředí, které řeší pouze doplnění nového článku do PÚR ČR, který uloží Zlínskému kraji, aby v rámci své krajské územně plánovací dokumentace vytvořil územní podmínky pro přípravu a realizaci VD Vlachovice, by bylo zcela formální procedurou bez dalšího přínosu pro ochranu životního prostředí. Posouzení vlivů koncepce (v tomto případě územně plánovací dokumentace) na životní prostředí včetně případného posouzení vlivu koncepce na předmět ochrany a celistvost

EVL nebo PO bude provedeno až na úrovni ZÚR ZK. Výstupem z tohoto procesu bude stanovisko SEA s požadavky, kterými budou zároveň zajištěny minimální možné dopady realizace koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

Mgr. Evžen Doležal
ředitel odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
podepsáno elektronicky